

VI OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA ARCHIWISTÓW I HISTORYKÓW
„*Educare necesse est...* — my wśród obcych, obcy wśród nas od
średniowiecza do końca XX w.”,
Warszawa, 21-22 września 2022 r.

21 września (środa)

9.00 OTWARCIE KONFERENCJI

9.30–13.40 **PANEL 1: MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE, PRZESIEDLENIA, WYSIEDLENIA NA
ZIEMIACH POLSKICH (ŚREDNIOWIECZE–XX WIEK)**

9.30–9.50 Obcy czy sąsiad? Obraz życia na polsko-krzyżackim pograniczu w korespondencji z XV w.
— dr **Michalina Duda** (Archiwum Państwowe w Toruniu)

9.50–10.10 Problematyka włościanstwa i żebractwa w świetle materiałów archiwalnych z zasobu Archiwum
Państwowego w Bydgoszczy Oddział w Inowrocławiu — dr **Dariusz Chyła** (Archiwum Państwowe w Bydgoszczy Oddział
w Inowrocławiu)

10.10–10.30 Powstanie Polskiego Narodowego Kościoła Katolickiego w Stanach Zjednoczonych jako skutek emigracji
Polaków w drugiej połowie XIX w. — mgr **Mariusz Orłowski** (Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Białobrzegach)

10.30–10.50 Migracje na i z terytorium II RP u progu drugiej wojny światowej w świetle materiałów wytworzonych
przez Policję Państwową w latach 1935–1939 — **Łukasz Zaroda** (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie)

10.50–11.10 Krótka historia szoku kulturowego. Relacje polsko-szkockie w czasie II wojny światowej w oparciu o
materiały archiwalne Instytutu Polskiego im. Gen. Władysława Sikorskiego w Londynie — **Karol Banach** (Uniwersytet
Warszawski Wydział Historii)

11.10–11.30 Rabunek dzieci polskich przez III Rzeszę w okresie drugiej wojny światowej oraz rewindykacja dzieci
przez władze polskie po wojnie w świetle materiałów Pełnomocnika ds. Rewindykacji Dzieci znajdujących się w
zasobie Instytutu Pamięci Narodowej — mgr **Jacek Wróbel** (Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej)

11.30–11.40 **PRZERWA (10 min.)**

11.40–12.00 Reemigranci z Francji na Ziemiach Odzyskanych — „obcy” czy „swoi”? — dr **Aneta Nisiobęcka**
(Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej)

12.00–12.20 Czasami losem rządzi przypadek – Polacy w Szwajcarii w latach 1940–1950
— mgr **Agnieszka Wojciechowska** (Archiwum Państwowe w Płocku)

12.20–12.40 Nieobcy a obcy migracje na Dolnym Śląsku po zakończeniu II wojny światowej
— mgr **Elżbieta Galik** (Archiwum Państwowe we Wrocławiu)

12.40–13.00 Problematyka migracji i przesiedleń mieszkańców Bieszczad — od akcji „Wisła” do budowy zapory
wodnej w Solinie — **Magdalena Bałdyga** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie)

13.00–13.20 Nowe formy odzyskiwania „utraconego raju” — powroty na Rzeszowszczyznę osób i ich krewnych
wysiedlonych w ramach akcji „Wisła” w latach 70. XX w. — mgr **Marta Superson-Haładaj** (Oddziałowe Archiwum
Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie)

13.20–13.40 Inżynierowie z Petrobudowy. Migracje wewnętrzne związane z rozwojem płockiego przemysłu w
okresie PRL w świetle dokumentów z zasobu Archiwum Państwowego w Płocku — dr **Tomasz Piekarski** (Archiwum
Państwowe w Płocku)

13.40–14.00 PRZERWA (20 min.)

14.00–16.20 PANEL 2: OBCY NA ZIEMIACH I W KULTURZE POLSKIEJ

14.00–14.20 Niemcy, Szkoci, Olędrzy... przybysze z Zachodu na ziemi chełmińskiej w okresie staropolskim — źródła do dziejów zapomnianych społeczności — dr **Mateusz Superczyński** (Archiwum Państwowe w Toruniu)

14.20–14.40 August Wilhelm Arndt, jako przykład osiemnastowiecznego warszawskiego mieszczanina i bankiera obcego pochodzenia — mgr **Anna Wajs** (Archiwum Państwowe w Warszawie)

14.40–15.00 Cudzoziemcy w Warszawie stanisławowskiej w świetle źródeł archiwalnych przechowywanych w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie — mgr **Urszula Kacperczyk** (Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie)

15.00–15.20 Trudne relacje – rzecz o osadnikach józefińskich na Sądecczyźnie, w świetle materiałów archiwalnych z zasobu Archiwum Narodowego w Krakowie Oddział w Nowym Sączu — mgr **Agnieszka Filipek** (Archiwum Narodowe w Krakowie Oddział w Nowym Sączu)

15.20–15.40 Od pokoleń obcy. Próby „cywilizowania” i asymilacji Żydów w Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim (do 1830 r.) — mgr **Małgorzata Kośka** (Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie)

15.40–16.00 Inni i swoi w historii Tarnowa — tragiczne dzieje diaspory żydowskiej — dr hab. / prof. uczelni **Anna Pachowicz** (Akademia Nauk Stosowanych w Tarnowie)

16.00–16.20 Uchodźcy polityczni z Grecji w Polsce po drugiej wojnie światowej na przykładzie społeczności w Policach — mgr **Bartosz Sitarz** (Archiwum Państwowe w Szczecinie)

DYSKUSJA

22 września (czwartek)

9.00–13.30 PANEL3: ŹRÓDŁA ARCHIWALNE DOTYCZĄCE PROCESÓW MIGRACYJNYCH

9.00–9.20 — „Świat bez wojen” — wizjonerska koncepcja zjednoczonej Europy autorstwa Wojciecha Bogumiła Jastrzębowskiego — **Dariusz Weber** (Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 154 im. Pawła Edmunda Strzeleckiego w Warszawie)

9.20–9.40 Źródła do dziejów emigracji zarobkowej z ziem Mazowsza Północnego na przełomie XIX i XX w. (do 1914 r.) — dr **Marta Milewska** (OBBH IPN w Warszawie; AFiB Vistula w Warszawie)

9.40–10.00 Listy galicyjskich emigrantów z początku XX w. jako załącznik do wniosków o „zasitek amerykański” — mgr **Michał Jarnot** (Archiwum Państwowe w Katowicach Oddział w Bielsku Białej)

10.00–10.20 Źródła archiwalne dotyczące emigracji okresu międzywojennego w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach i możliwości ich praktycznego wykorzystania — **Iwona Pogorzelska i Paulina Kaleta** (Archiwum Państwowe w Kielcach)

10.20–10.40 Ukraińskie ślady na ziemi piotrkowskiej — źródła i pamięć o wspólnej historii od pierwszej wojny światowej — dr **Tomasz Matuszak** (Archiwum Państwowe w Piotrkowie Trybunalskim)

10.40–11.00 Źródła do badań ruchów migracyjnych na ziemiach polskich w XX w. w zasobie Archiwum Akt Nowych w Warszawie — dr **Adam Grzegorz Dąbrowski** (Archiwum Akt Nowych w Warszawie)

11.00–11.10 PRZERWA (10 min.)

11.10–11.30 Wielka droga czy szlak nadziei – żołnierze Armii Andersa w materiałach archiwalnych ze zbiorów Filмотeki Narodowej – Instytutu Audiowizualnego (FINA) i Instytutu Pamięci Narodowej (IPN) — mgr **Paweł Czerniszewski** (Filмотeka Narodowa – Instytut Audiowizualny)

11.30–11.50 Spotkania z „obcym” w albumach fotograficznych polskich żołnierzy okresu II wojny światowej — **Tomasz Stempowski** (Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej)

11.50–12.10 Przymusowa emigracja ludności narodowości niemieckiej po II wojnie światowej w świetle akt Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie i Urząd Wojewódzkiego w Warszawie — mgr **Marta Jaszczyńska** (Archiwum Państwowe w Warszawie)

12.10–12.30 Procesy migracyjne na terenie Pomorza Gdańskiego w latach 1945–1951 w świetle akt Państwowego Urzędu Repatriacyjnego w Gdańsku **Marzena Kujot** (Oddziałowe Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku)

12.30–12.50 Obraz emigracji w świetle materiałów filmowych Służby Bezpieczeństwa — **Radosław Poboży** (Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej)

12.50–13.10 Działalność społeczna środowiska młodzieży żydowskiej w Warszawie w latach 60. XX w. w świetle publikacji w czasopiśmie internetowym „Plotkies” — **Paweł Tomasiak** (Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej)

13.10–13.30 Los mieszkańców Brytanii w czasach podboju przez Sasów w V w. — **Paweł Derecki** (Zamek Królewski w Warszawie)

13.30–13.50 PRZERWA (20 min.)

13.50–15.30 PANEL4: EDUKACYJNY POTENCJAŁ PROJEKTÓW POŚWIĘCONYCH PROBLEMATYCE MIGRACJI — PRZYKŁADY DOBRZYCH PRAKTYK

13.50–14.10 Koncepcja „patronatu” w czasie zasiedlania Ziemi Zachodnich. Gnieźnieńskie źródła archiwalne dotyczące jej praktycznej realizacji i ich wartość edukacyjna — mgr **Marek Szczepaniak** (Archiwum Państwowe w Poznaniu)

14.00–14.30 Byliśmy sąsiadami — z wizytą u Olędrów — mgr **Monika Rzepecka** (Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Gąbinie)

14.30–14.50 Ślady „obcych” na lekcjach historii Polski — mgr **Małgorzata Glinka** (LXII Liceum Mistrzostwa Sportowego im. gen. broni Władysława Andersa w Warszawie)

14.50–15.10 Wieloaspektowość ruchów migracyjnych w kotlinie jeleniogórskiej oraz ich wpływ na życie codzienne i współczesną edukację — dr **Agnieszka Bednarz** (Jelenia Góra)

15.10–15.30 Jak nauczać o wspólnej historii polsko – żydowskiej? Wykorzystanie zasobów Archiwum Historii Mówionej w edukacji historyczno-regionalnej na przykładzie problematyki postaw Polaków wobec przesiedlenia Żydów do getta w Podgórzu, odzwierciedlających kształtowaną wiekami, złożoną relację krakowskich sąsiadów **Lena Kasprzak** — (Uniwersytet Mikołaja Kopernika Wydział Nauk Historycznych)

DYSKUSJA I ZAMKNIĘCIE KONFERENCJI